

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย
ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

PEOPLE'S PARTICIPATION TO SOLID WASTE DISPOSAL IN AREA OF THUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION, CHAIYA DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

ชุตินันท์ มุณีสุวรรณ

Chutinun Muneesawan

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Southeast Asia University

E-mail: chutinun_m19@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง 2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง และ 3. ศึกษาปัญหาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เน้นการมีส่วนร่วม 3 ประการ คือ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กำหนดประชากรในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่ง ทั้ง 8 หมู่บ้าน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 371 ราย สุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ และวัดระดับการมีส่วนร่วมนำเสนอด้วยคะแนนเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยสถิติเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง กับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ การทดสอบค่า Independent Sample t-Test และการทดสอบค่า F-Test ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$) เมื่อพิจารณาแต่ละลักษณะการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.84$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.57$) และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยน้อยสุดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้ของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ท้องถิ่นไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในขณะที่ปัญหาและอุปสรรคหลักคือ ประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดการขยะที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ทั้งด้านกำลังคน งบประมาณ หลักวิธีการ จึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาว่าควรให้ความสำคัญต่อการณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในชั้นวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและรับผลประโยชน์จากความสะอาด สภาพแวดล้อมของชุมชนทั้งปัจจุบันและอนาคต

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ขยะมูลฝอย, องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง

Abstract

The purpose of this study is to 1. investigate corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization 2. compare corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization 3. examine obstacles forward corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization, Chaiya District, Surat Thani Province emphasizing on three important aspects of participation; (1) participation in decision-making (2) participation in workforce (3) benefits of participation. The survey research was employed and the sample group of this study were 371 Thung citizens selected by a convenience sampling. The study was conducted by using descriptive statistics as percentage and the levels of participation were assessed by mean (Mean: \bar{X}) and standard deviation (Standard Deviation: S.D.). Mean group comparison was used for assessing corporation of population with solid waste management and personal information was conducted by independent sample t-Test, F-test and one-way analysis of variance (ANOVA). Scheffe's multiple comparison procedure was used when significance level of .05 was indicated.

The overall result of the study showed that the corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization was in the low level ($\bar{X} = 2.52$) when sorting each aspect of corporation found that participation in workforce was highest ($\bar{X} = 2.84$) at the middle level; participation in decision-making was at the low level ($\bar{X} = 2.57$), and benefits of participation was lowest ($\bar{X} = 2.42$) at the average level. Corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization, Chaiya District, Surat Thani Province classified by personal factors found that gender, age, educational level, the number of household members, and occupation were significantly different at .05 level, whereas household income and the period of living were not significantly different for corporation of population with solid waste management in area of Thung Subdistrict Administration Organization, Chaiya District, Surat Thani Province. The main factors and obstacles was the less of corporation of population with solid waste management affecting environment, while the subdistrict administration organization lacks effectiveness in workforce, budget, and management methods. Emphasizing on corporate campaigns is recommended for people's corporation to decision-making in development plan, solid waste management, and benefits of the present and future demanding for a clean environment and community.

Key Word: Participation, Solid Waste, Thung Subdistrict Administration Organization

บทนำ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มจำนวนประชากรในหลายท้องถิ่น ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่จะทวีปัญหารุนแรงกว้างขวางมากขึ้น ทั้งในระดับชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และระดับจังหวัด หากไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ครบวงจรด้วยวิธีที่เหมาะสม และการได้รับความร่วมมือจากประชาชนอย่างแท้จริง ดังที่เคยกรณีตัวอย่างในจังหวัดทางภาคเหนือ คือ มีการร้องเรียนจากประชาชนเรื่องปัญหาขยะที่ทวีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมาก มีการนำขยะไปทิ้งใกล้บริเวณชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหามลพิษจากขยะ ได้แก่ มลพิษทางอากาศ คือ ส่งกลิ่นเหม็นสร้างความรำคาญ มลพิษทางน้ำ ชาวบ้านที่ใช้น้ำในลำธารหรือน้ำใต้ดินไม่สามารถนำมาอุปโภคและบริโภคได้ดังเดิม มลพิษทางดิน มีการแทรกซึมของสารเคมีที่ปนมากับขยะ จึงเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคนานาชนิดได้อย่างดี ในขณะที่รูปแบบการแก้ไขปัญหา หรือการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น แม้ว่ารัฐบาลได้กระจายอำนาจการบริหารงานเรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการควบคุม ดูแล และจัดการ แต่จากนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นเรื่องที่ยังมีปัญหามากมาย ด้าน เช่น ด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนได้ แผนการจัดการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมี

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น การขาดความรู้ ความตระหนักของชุมชน ได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาสำคัญคือ ปัญหาขยะมูลฝอยที่เป็นต้นตอของปัญหาสิ่งแวดล้อม

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโบราณวัตถุ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจที่มีการลงทุนจากภาคเอกชน จึงทำให้มีประชาชนเข้ามาอาศัย เป็นจำนวนมาก มีรูปแบบสังคมเป็นทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท และมีปริมาณมูลฝอยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2554 คิดเป็น 598, 596 และ 681 ตัน/วัน ตามลำดับ แต่มีความสามารถในการจัดเก็บได้เพียง 545.04 ตัน/วัน (ร้อยละ 80) ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้น สาเหตุที่ไม่สามารถจัดเก็บได้หมด เนื่องจาก การขาดแคลนพื้นที่ในการกำจัดขยะ มีการต่อต้านการใช้สถานที่ในการกำจัดขยะจากประชาชนในพื้นที่ และมีการจัดการขยะที่ไม่เป็นระบบครบวงจร (สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2554) กรณีที่น่าสนใจว่าอำเภอไชยา เป็นอำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี อาทิ วัดพระบรมธาตุไชยา สวนโมกขพลาราม การผลิตไข่เขี้ยว ไชยา มีประชากรอาศัยอยู่จำนวนมากทำให้มีปัญหาในเรื่องการจัดการมูลฝอย และเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข (อำเภอไชยา, 2553) ประกอบกับตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ 84 ตารางกิโลเมตร หรือ 52,500 ไร่ และเป็นร้อยละ 8.36 ของพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะที่ราบลุ่ม จึงเป็นที่ตั้งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรม ส่วนทางด้านตะวันออกเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ด้วยความเจริญที่เริ่มเข้ามาประกอบกับพื้นที่ที่อยู่อาศัยอย่างจำกัด และมีการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว เมื่อจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น สิ่งตามมาเกิดแหล่งสาธารณสุขโรคตามมาด้วย ได้แก่ เป็นตลาด ร้านจำหน่ายสินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้เป็นที่มาของจำนวนขยะมูลฝอย โดยประเภทมูลฝอย อาทิ เศษอาหาร กระดาษ โลหะ พลาสติก ของขม และจากการสัมภาษณ์ประชาชน ถึงวิธีการทิ้งมูลฝอยในชุมชน พบว่า ไม่มีการคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้ง วิธีการกำจัดมูลฝอยประเภทเศษอาหารเหลือทิ้งจากการบริโภค ให้สัตว์เลี้ยง หรือนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน หรือมีการทิ้งใส่ถุงพลาสติก มัดปากถุง แล้วทิ้งลงถังมูลฝอย ร่วมกับเศษกระดาษ ถุงพลาสติก กระป๋อง หรือของที่ไม่ใช้แล้ว ถึงขยะส่วนใหญ่ใช้ถังเพียงใบเดียว ไม่มีการใช้ถุงรองด้านในเพื่อรองรับมูลฝอย การทิ้งมูลฝอยตามที่สาธารณะหรือพื้นที่ว่างของผู้อื่น รวมถึงการเผาในที่กลางแจ้ง ซึ่งมีทั้งมูลฝอยอินทรีย์ เช่น กิ่งไม้ เศษใบไม้ ยังมีมูลฝอยทำลายชั้นบรรยากาศ เช่น โฟม ถุงพลาสติก นอกจากนี้บางส่วนมีการทิ้งในแม่น้ำ ลำคลอง รวมถึงการขาดการบริหารจัดการเก็บมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบล (สุภาณี มาโตเม, 2552) และตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองท้องถิ่นได้เริ่ม มีผลบังคับใช้ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการระบบสุขภาพ จึงต้องมีชุมชนร่วมด้วยตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ ที่ระบุว่า รัฐต้องมีการส่งเสริม การบำรุงรักษา และการคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางของหลักการพัฒนายั่งยืน ตลอดจนการควบคุมและกำจัดการมลพิษที่มีผลต่อด้านสุขภาพ ด้านสวัสดิภาพ และด้านคุณภาพชีวิตประชาชน (ประภาพร ขำดี, 2547) ปัญหามูลฝอยในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีระบบการจัดการ และภาคประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนในการจัดเก็บก่อนทิ้ง

จากสภาพดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเริ่มที่ต้นเหตุ ตั้งแต่การเกิดมูลฝอยจนกระทั่งการกำจัด มูลฝอยของประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการดึงศักยภาพของชุมชนมาพัฒนาและสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนเอง เพราะชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่มีความสำคัญมากในดำเนินงานต่างๆ เมื่อชุมชนเข้มแข็งเท่ากับเป็นการสร้างอำนาจและพัฒนากิจการ พึ่งตนเอง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดที่ว่าปัญหาเรื่องมูลฝอยในชุมชนเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องมีการแก้ไข ตั้งแต่ต้นเหตุในการเกิดมูลฝอย นั่นคือ ประชาชนในชุมชนต้องตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเข้ามามี ส่วนร่วม ปัญหาจึงจะได้รับการแก้ไข ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มเพื่อคิดกิจกรรมในการแก้ไข ปัญหาและพัฒนาระบบการจัดการมูลฝอย ในการแสวงหากลยุทธ์เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ ต่อปัญหาการจัดการมูลฝอย ให้ประชาชนสามัคคี มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง และหาแนวทางในป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรค และเสนอแนะวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมในแต่ละพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดการพึ่ง ตนเองจนเกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

(1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

(2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะโฮง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(3) ศึกษาปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับขยะมูลฝอย

การเกิดขยะมูลฝอย

การเกิดขยะมูลฝอยของมนุษย์นั้นจะแตกต่างกันไปตามเชื้อชาติ ศาสนา ลักษณะการดำเนินชีวิต พฤติกรรมประจำวัน โดยปกติทั่วไป คนไทยมีอัตราการผลิตมูลฝอยอยู่ระหว่าง 0.5-1.4 กิโลกรัม/คน/วัน หรือประมาณ 0.82 กิโลกรัม/คน/วัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2550: 16)

ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน

ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 15.04 ล้านตันหรือวันละ 41,213 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ประมาณ 0.32 ล้านตัน หรือร้อยละ 2.18 โดยในเขตกรุงเทพมหานครมีปริมาณขยะที่เก็บขนได้ประมาณวันละ 8,970 ตัน เขตเทศบาลเมืองและเมืองพัทยาคาดว่ามีความประมาณวันละ 14,766 ตันและนอกเขตเทศบาลประมาณวันละ 17,477 ตัน ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่ามีขยะที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องประมาณ 15,444 ตันต่อวัน หรือร้อยละ 37 ของปริมาณขยะทั่วประเทศ ในเขตกรุงเทพมหานครสามารถกำจัดขยะมูลฝอยได้ทั้งหมด ในเขตเทศบาลเมืองและเมืองพัทยามีสถานที่กำจัดมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลและสามารถเดินระบบได้แล้วจำนวน 107 แห่ง สามารถกำจัดได้ประมาณ 5,240 ตันต่อวัน (ร้อยละ 35 ของปริมาณขยะในเขตเทศบาล) ส่วนนอกเขตเทศบาล สามารถกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลได้เพียง 1,234 ตันต่อวัน (ร้อยละ 7 ของปริมาณขยะนอกเขตเทศบาล) สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์มูลฝอยในปีนี้ คาดว่ามีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ประมาณ 3.405 ล้านตัน หรือร้อยละ 23 ของปริมาณที่เกิดขึ้นทั้งหมด 15.04 ตัน โดยมีการคัดแยกและนำกลับคืนขยะรีไซเคิล ประเภทเศษแก้ว กระดาษ เหล็ก อะลูมิเนียม ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน ธนาคารขยะรีไซเคิล การนำขยะอินทรีย์มาหมักทำปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และการนำขยะมูลฝอยมาผลิตพลังงานไฟฟ้า (กรมควบคุมมลพิษ, 2550: 15)

ปริมาณขยะมูลฝอยต่อวัน

ในเขตกรุงเทพมหานคร มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บขนได้ประมาณวันละ 8,473 ตัน คิดเป็นร้อยละ 21 ในขณะที่ปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลและเมืองพัทยาเกิดขึ้นประมาณวันละ 12,912 ตัน คิดเป็นร้อยละ 32 และนอกเขตเทศบาลซึ่งครอบคลุมพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด เกิดขึ้นประมาณวันละ 18,697 ตัน คิดเป็นร้อยละ 47 ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ข้อมูลจาก สรุปรสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2550

อัตราการเกิดขยะมูลฝอย จากรายงานโครงการศึกษาทบทวนอัตราการเกิดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ปี 2554 ของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ พบว่าอัตราการเกิด ขยะมูลฝอยเฉลี่ยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับต่างๆ เป็นดังต่อไปนี้

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (กก./คน/วัน)
เทศบาลนคร	1.89
เทศบาลเมือง	1.15
เทศบาลตำบล	1.02
องค์การบริหารส่วนตำบล	0.91
เมืองพัทยา	3.9

ที่มา : สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ (2554)

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen & Uphoff (1980; อ้างถึงใน กัญญาณีย์ กาฬภักดี, 2557: 11) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ริเริ่ม ตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เช่น ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือส่วนบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่ง ใน 8 หมู่บ้าน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973: 583) ได้จำนวนตัวอย่าง 371 คน การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ประกอบด้วย ผู้มีความเชี่ยวชาญความรู้ด้านเนื้อหาความรู้ด้านสถิติและการวิจัย และมีความรู้ด้านภาษาไทยและสำนวนท้องถิ่น เมื่อเครื่องมือได้รับการตรวจสอบแล้วได้นำทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตร ครอนบาช (Cronbach) ซึ่งผลที่ได้มีค่าเท่ากับ .97 สามารถใช้เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล และดำเนินการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบค่า t-Test และ One Way Analysis of Variance : ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม หากพบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงจำแนกความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.52$) เมื่อพิจารณาลักษณะการมีส่วนร่วม พบว่า มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.84$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.57$) และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้ว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน อายุต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และต่อภาพรวมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในผลประโยชน์ และภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน อาชีพต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายได้ของครอบครัว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแตกต่างกัน

ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอยะยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

(1) ปัญหาพฤติกรรมประชาชน ไม่ให้ความร่วมมือต่อการจัดการขยะ ยังไม่มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ปริมาณขยะมีจำนวนมาก ส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการขยะมูลฝอยยังไม่เป็นระบบ ประกอบกับพนักงาน อบต. มีจำนวน

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

น้อย งบประมาณน้อย ทำให้การบริการเก็บขน กำจัดไม่ทั่วถึง ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น วิธีการกำจัดขยะแต่ละชนิดยังไม่ถูกหลักการ อีกทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ยังไม่เหมาะสม

(2) อุปสรรคที่มีต่อการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง คือ พฤติกรรมของคนในชุมชน ยังขาดความร่วมมือ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือทางราชการ ไม่เข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้งความรู้ของพนักงานรับผิดชอบเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ยังไม่มีขีดความสามารถและประสบการณ์ที่เพียงพอ ประกอบกับระบบการบริหารรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ เชื้องช้า ไม่ทันสมัยการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนลักษณะพื้นที่ของตำบลทุ่ง ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางจากผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล ทุ่ง คือ ธรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อลดปริมาณขยะด้วยการเก็บไปใช้ใหม่หรือนำมาผลิตใหม่ หรืออาจขายเป็นของเก่า โดยให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากยิ่งขึ้น ควรกำหนดยุทธวิธีหรือจัดทำโครงการเพิ่มมูลค่าขยะ สร้างรายได้จากขยะอย่างจริงจัง กำหนดกระบวนการจัดเก็บอย่างเคร่งครัด โดยค้นหาแนวทางการกำจัดขยะด้วยเทคโนโลยี และมีการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ พร้อมทั้งวางแผนพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นสนับสนุนข้อค้นพบที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะเขตปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง มีข้อจำกัดหลายประการ โดยพิจารณาข้อมูลปัญหาอุปสรรคจากการวิจัย อาทิ การกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ประชาชนขาดความร่วมมือในการจัดการขยะ อาจเป็นเพราะยังไม่เห็นถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะเป็นเขตชนบท ทำให้ปริมาณขยะมีจำนวนมาก ส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการไม่เป็นระบบ ประกอบกับพนักงาน อบต. มีจำนวนน้อย งบประมาณน้อย ทำให้การบริการเก็บไม่ทั่วถึง การขนย้าย ไม่ทันในแต่ละวัน จึงมีปริมาณขยะสะสมเพิ่มขึ้น อีกทั้งไปกำจัดยังไม่ถูกหลักการ อีกทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้อยู่ยังไม่เอื้อต่อกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคต่อการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง กล่าวคือ คนในชุมชนยังขาดการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ไม่เข้ามามีส่วนร่วมต่อทางราชการ อีกทั้งพนักงานรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอย มีประสบการณ์ค่อนข้างน้อย ภายใต้ระบบบริหารแบบ อบต. ที่ไม่เอื้อทันสมัยการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนลักษณะพื้นที่ของตำบลทุ่ง ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการ ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของ Akhtar (อ้างถึงใน วัชรลีลา เหลือ, 2545) ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในประเทศกำลังพัฒนา พบว่า สาเหตุสำคัญยิ่งประการหนึ่งของความล้มเหลวของโครงการพัฒนาชนบท ในประเทศกำลังพัฒนาคือ ประชาชนมิได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท จึงขาดสำนึกในการเป็นเจ้าของโครงการ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภชัย ไชยลังกา (2545) เรื่อง การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลตำบลแม่สาย มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย เช่น การเผา การนำไปทิ้งในที่สาธารณะ ครวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่มีการคัดแยก การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยยังอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มสูงขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของประชาชน การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลแม่สาย ยังมีข้อจำกัดในด้านการบริหารบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับการจัดการขยะมูลฝอยว่า ควรธรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อลดปริมาณขยะ ซึ่งข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกันยา บัวลาด (2560) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยเสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี สร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับผลกระทบของปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้งเสนอให้มีโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อเสนอแนะที่ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ควรประชาสัมพันธ์วิธีการเพิ่มมูลค่าขยะ สร้างรายได้จากขยะอย่างจริงจัง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการศึกษาของ นันทน์ภัศ คำแดง (2559) เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนต้นแบบ เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ได้

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เสนอว่า ควรนำหลักการบูรณาการร่วมกันของยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการเมือง การบริหาร มีการสอดแทรกกิจกรรมลดและคัดแยกขยะเข้าไปตามแนวทางการพัฒนาต่างๆ มีกิจกรรมรณรงค์ที่หลากหลาย เช่น ธนาकारขยะ ร้านค้าศูนย์บาท ขยะขายได้แลกไข่ เลี้ยงไส้เดือนเพื่อกำจัดขยะเปียก ขยะออมบุญ ขยะขายไม่ได้แลกปุ๋ย เป็นต้น ประเด็นสำคัญของการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งอยู่ในระดับน้อยให้เพิ่มสูงขึ้นได้ จำเป็นต้องจัดซื้อเทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะใหม่ๆ ข้อเสนอแนะนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัชวาล พลายนันท์ (2553) ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ได้เสนอแนะไว้ว่า ควรมีการนำอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมาใช้ในการปฏิบัติงานบริหารจัดการขยะมูลฝอย

สรุปองค์ความรู้

จากผลการวิจัย ค้นพบองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1. การกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง จำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งเกิดจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยมีการรณรงค์ต่อประชาชนร่วมรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม ด้วยการร่วมลดปริมาณ ควบคุมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ รวมทั้งยกระดับขีดความสามารถแก่พนักงานผู้รับผิดชอบ ให้เรียนรู้วิธีการกำจัดขยะแต่ละชนิดได้อย่างถูกหลักการ ตลอดจนจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสม

2. การกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ควรกำหนดวิธีการเพิ่มมูลค่าขยะ อาทิ การสร้างรายได้จากขยะ จัดวิธีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ จัดซื้อเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมทั้งจัดจ้างบริษัทเอกชนในการกำจัดขยะ ตลอดจนทำการวิจัยให้เกิดนวัตกรรมเชิงบริหารและจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอย พร้อมทั้งจัดทำงบประมาณสำหรับการจัดการขยะมูลฝอยทั้งระบบ

3. หากองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ต้องการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ชุมชน และกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ควรทำความเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคลโดยจำแนกให้ตามเพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดครอบครัว ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. การแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง โดยการลดปริมาณขยะควรเริ่มจากปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยคัดแยกขยะ ตามหลัก 3R+2 (Reduce Recycle Reuse + Rethink และ Refill) ควบคู่กับการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

5. การขจัดอุปสรรคต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง ควรปรับปรุงระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งระบบให้มีความคล่องตัว พัฒนาระบบการกำจัดขยะให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ อบต.ทุ่ง อย่างเท่าทันต่อปรากฏการณ์สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเพื่อนำผลไปใช้ ทั้งในระดับการวางแผนพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับอนาคต และระดับปฏิบัติ โดยเน้นแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะการนำไปใช้ตามลำดับดังนี้

1. สร้างวินัยชุมชนให้เกิดการคัดแยก การทิ้งขยะในชุมชน อย่างเป็นระบบ โดย อบต.จัดหาอุปกรณ์ที่มีรูปทรง สี สันนิษฐานข้อความคำแนะนำต่อการทิ้งขยะสำหรับบริการเฉพาะในชุมชน อีกทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความเป็นระเบียบและภาพลักษณ์ เป็นต้น

2. รณรงค์ให้ประชาชนทุกคนในชุมชนมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอย รณรงค์ให้เห็นประโยชน์จากการแยกขยะ และปฏิบัติตามแนวคิด 3R คือ Reduce Reuse Recycle เน้นความ สำคัญภาคครัวเรือน

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

3. สร้างเสริมการพัฒนา R ที่ 4 คือ Rethink คือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมต่อขยะ โดยเปลี่ยนความคิดการใช้วัสดุ สิ่งของเครื่องใช้ที่ไม่เพิ่มปริมาณขยะ ตัวอย่างเช่น การใช้วัสดุบรรจุอาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือพัฒนาแนวคิดการใช้ผลิตภัณฑ์เมื่อทิ้งเป็นขยะเฉพาะที่ย่อยสลายได้ หรือขยะไม่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดยุทธวิธีหรือจัดทำโครงการเพิ่มมูลค่าขยะด้วยการสร้างรายได้จากขยะ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชน ให้เปลี่ยนพฤติกรรมกาทิ้งขยะอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ โดยอาศัยบทบาทของผู้นำชุมชน

5. มูลค่าขยะตามแนวคิด 3R + 1R หรือ R ทั้ง 4 อาจนำไปสร้างงานที่มีมูลค่าได้ ส่วนขยะต้องทิ้ง ควรเพิ่มจำนวนคนงานคัดแยกขยะ อาชีพคนเก็บขยะชาย เพื่อนำขยะไปใช้ประโยชน์ ด้านเชื้อเพลิง ปุ๋ย ส่วนผสมไม้อัด อิฐมวลเบา ฯลฯ

6. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการจัดการขยะ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแผนยุทธศาสตร์การจัดการขยะ และแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะ 3 ปี เป็นต้น

7. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่ง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี อาจใช้มาตรการทางกฎหมาย มาใช้บริหารจัดการขยะชุมชนอย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชน เพื่อควบคุมปริมาณ และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างสมดุล

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2560. กรุงเทพฯ: บริษัททวงค์สว่าง พลับบิซซิ่ง แอนด์พริ้นติ้ง จำกัด.
- กัญญารามณี กาฬภักดี. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทพแผนชุมชนบ้านไม้รูด ตำบลไม้รูด อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัชวาล พลายนันท์. (2553). ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธนกฤต บวกขุนทด. (2553). การศึกษารูปแบบการจัดการการเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. คลังปัญญา: มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี.
- นันทน์ภัส คำแดง. (2559). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนต้นแบบ เทศบาลตำบลเกาะคา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปภาวิน เติตขุนทด. (2554). ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา.
- ศุภชัย ไชยลังกา. (2545). การศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์ กับสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา บัวลาด. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาณัติ ต๊ะปินตา. (2553). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bualaad, S. (2017). Factors Affecting Effective Waste Management of People in the Area. Tha Song Khon Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Maha Sarakham Province. Symposium offers 2nd Graduate Research Results Maha Sarakham Rajabhat University

วารสาร มจร ทวารวดีปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

- Buakkhantod, T. (2010). A Study of Community Waste Collection Management Model: Case Study: Non Muang Phatthana Subdistrict Administrative Organization. Dan Khun Thot District Nakhon Ratchasima Province. Suranaree University of Technology.
- Chailangka, S. (2002). Study for the preparation of solid waste management action plans. in the municipality of Mae Sai Subdistrict, Mae Sai District, Chiang Rai Province. Independent Research Master of Arts Department of Human and Environmental Management, Chiang Mai University.
- Cohen M. John and Norman T. Uphoff. (1980). Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity Through Specificity. World Development, 21(8).
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of Psychological Testing. (5th ed.) New York : Haper Collins. Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis. New York: Harper and Row.
- Heedkunthod, P. (2011). A study of people's behavior in municipal solid waste management of Samnak Takro Subdistrict Administrative Organization. Thepharak District Nakhon Ratchasima Province.
- Kanphakdi, K. (2014). People's Participation in Organizing the Ban Mai Rut Community Plan, Mai Rut Subdistrict, Klong Yai District, Trat Province. Master of Public Administration Thesis. Public and Private Sector Management Program College of Public Administration, Burapha University.
- Khamdaeng, N. (2016). Solid waste management of Ton Bae community. Koh Kha Subdistrict Municipality, Koh Kha District, Lampang Province. Master of Arts thesis Department of Human and Environmental Management, Chiang Mai University.
- Plainan, C. (2010). The capacity of solid waste and sewage management of the Sub-District Administrative Organization in Mueang Prachinburi District. Prachinburi Province. Independent Research Master of Public Administration Department of Local Government Khon Kaen University
- Pollution Control Department. (2018).Thailand's Pollution Situation Report 2017. Bangkok: Wong Sawang Plub Bishing and Printing Co., Ltd
- Tapinta, A. (2010). Basic knowledge of solid waste management. Bangkok: Chulalongkorn University.